

شیوه‌نامه بازدیدهای دانش‌آموزان مستعد (طرح ایران گشت)

مقدمه

در راستای اجرایی‌سازی اقدام‌های ملی ۱-۲-۷، ۵-۱-۲، ۵-۱-۳ و ۴-۱-۵ «سند راهبردی کشور در امور نخبگان» (مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی)، به منظور تحقق مأموریت و نیل به اهداف «طرح شناسایی و هدایت استعدادها برتر (شهاب)» و در اجرای سیاست اجرایی طرح شهاب در محور «هدایت» دوره متوسطه، بنیاد ملی نخبگان با تصویب این شیوه‌نامه از برگزاری بازدیدهای دانش‌آموزان مستعد حمایت می‌کند.

ماده ۱: تعاریف

در این شیوه‌نامه، عنوان‌های اختصاری زیر، جایگزین عبارت‌های کامل آنها می‌شود:

الف. «بنیاد» به جای «بنیاد ملی نخبگان»؛

ب. «معاونت مستعدان» به جای «معاونت مستعدان و آینده‌سازان بنیاد ملی نخبگان»؛

ج. «بنیاد استانی» به جای «هریک از بنیادهای نخبگان استانی»؛

د. «طرح» به جای «طرح بازدیدهای دانش‌آموزان مستعد (ایران گشت)»؛

ه. «مقصد بازدید» به جای «محل کار یا منزل هریک از مفاخر یا نخبگان در قید حیات یا در گذشته، هریک از بقاع متبرکه، مؤسسات فرهنگی، آموزشی، پژوهشی و تولیدی، شرکت‌های دانش‌بنیان و خلاق، زیرساخت‌های راهبردی، یادمان‌های دفاع مقدس و تأسیسات دفاعی، جاذبه‌های گردشگری (طبیعی، تاریخی، فرهنگی و مفاخر) و کارگاه‌های طرح‌های عمرانی»؛

و. «راهنمای متخصص» به جای «هریک از استادان دانشگاه، معلمان، متخصصان یا کارشناسان دارای صلاحیت‌های تربیتی، تخصصی و آشنا با مقصد بازدید»؛

ز. «مری راهنما» به جای «هریک از دانش‌آموختگان یا دانش‌جویان/طلاب دارای صلاحیت‌های تربیتی و تخصصی مرتبط با مقصد بازدید»؛

ح. «کارگروه اجرایی» به جای «کارگروه اجرایی طرح ایران گشت در هریک از بنیادهای نخبگان استانی»؛

ط. «مدیر اجرایی» به جای «مدیر اجرایی طرح ایران گشت»؛

ی. «آیین نامه اردوهای دانش آموزی» به جای «آیین نامه اجرایی اردوهای دانش آموزی مصوب شورای عالی آموزش و پرورش».

ماده ۲: اهداف

اهداف اجرای این طرح عبارت است از:

- ۱-۲. آگاه شدن دانش آموزان (دوره متوسطه) از فعالیت‌ها، ظرفیت‌های موجود و پیشرفت‌های کشور با اولویت دست‌آوردهای پس از پیروزی انقلاب اسلامی؛
- ۲-۲. تقویت حس خودباوری ملی و ارتقای سطح باور دانش آموزان به توانایی‌های متخصصان و مدیران فعال در کشور؛
- ۳-۲. آشنایی دانش آموزان با شاخه‌ها و رشته‌های تحصیلی (متوسطه و دانشگاهی) و فرصت‌ها و زمینه‌های شغلی مرتبط با آنها در کشور؛
- ۴-۲. آشنایی دانش آموزان با جاذبه‌های گردشگری طبیعی، زیارتی، فرهنگی، اجتماعی و مفاخر کشور و تقویت روحیه دل‌بستگی ملی؛
- ۵-۲. الگوسازی از مفاخر و نخبگان علمی، فرهنگی، ادبی، هنری، مدیریتی و شخصیت‌های الهام‌بخش برای دانش آموزان.

ماده ۳: کارگروه اجرایی

به منظور تصمیم‌گیری، برنامه‌ریزی، هماهنگی و نظارت بر تمامی امور مربوط به طرح، «کارگروه اجرایی طرح ایران گشت» با ترکیب و وظایف زیر در هر یک از بنیادهای استانی تشکیل می‌شود:

۳-۱. ترکیب کارگروه

- الف. رئیس بنیاد استانی (رئیس کارگروه)؛
- ب. معاون پرورشی و فرهنگی اداره کل آموزش و پرورش استان؛
- ج. یک نفر از معاونان یا مدیران سازمان صنعت، معدن و تجارت استان؛
- د. یک نفر از معاونان یا مدیران سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان؛
- ه. یک نفر از معاونان سپاه پاسداران انقلاب اسلامی استان.

تبصره: در صورت لزوم و با تشخیص رئیس کارگروه، امکان بهره‌مندی از سایر صاحب‌نظران در کارگروه

وجود دارد.

۲-۳. وظایف

- الف. شناسایی و انتخاب مقصدهای بازدید مناسب (در سطح بازدیدهای استانی، پهنه‌ای و کشوری) برای دانش‌آموزان هریک از شهرستان‌های استان؛
- ب. جلب مشارکت مدیران، مسئولان و متولیان سایر دستگاه‌ها در برگزاری طرح و تأمین هزینه‌های آن (حمل و نقل، پذیرایی، بیمه و مشابه آن)؛
- ج. انتخاب مقصد بازدید و شهرستان(های) محل انتخاب دانش‌آموزان شرکت‌کننده برای هر نوبت اجرای طرح؛
- د. انتخاب مدیر اجرایی، راهنمای تخصصی و مربیان راهنمای هر نوبت اجرای طرح؛
- ه. نظارت بر حسن اجرای طرح مبتنی بر ضوابط و مقررات مرتبط.

مادّه ۴: نحوه انتخاب دانش‌آموزان

- ۱-۴. دانش‌آموزان منتخب پایه هفتم تا دوازدهم (با اولویت پایه نهم) از سطح یک یا چند شهرستان تحت پوشش استان، به صورت تک‌جنسیتی برای شرکت در هر نوبت اجرای طرح انتخاب می‌شوند.
- ۲-۴. انتخاب دانش‌آموزان برای شرکت در طرح، با اولویت برگزیدگان رقابت‌های معتبر دانش‌آموزی (از رویدادهای مورد تأیید بنیاد)، دانش‌آموزان شاغل به تحصیل در مدارس همکار در اجرای فعالیت‌های محور هدایت طرح شهاب، دانش‌آموزان عضو یا تحت پوشش کانون‌های مردمی، مراکز یادگیری برون‌مدرسه‌ای (از قبیل پژوهش‌سراها و کانون‌های فرهنگی و تربیتی دانش‌آموزی) و نهادهای حمایتی همکار در اجرای فعالیت‌های محور هدایت طرح شهاب در سطح شهرستان یا شهرستان‌های هدف انجام می‌شود.
- تبصره ۵:** معاونت مستعدان می‌تواند براساس گزارش‌های طرح شهاب (شناسایی و هدایت استعدادها برتر)، گروهی از دانش‌آموزان را به فهرست شرکت‌کنندگان در طرح، اضافه نماید.

مادّه ۵: فرایند اجرایی

- ۱-۵. مدیر اجرایی (ترجیحاً از مدیران و مربیان باتجربه آموزش و پرورش و دارای صلاحیت‌های لازم) برای سرپرستی اردوهای دانش‌آموزی (با رعایت چارچوب مفاد آیین‌نامه اردوهای دانش‌آموزی) از سوی کارگروه اجرایی انتخاب می‌شود.

تبصره ۵: منابع مالی لازم برگزاری طرح ایران‌گشت در هریک از استان‌ها به تعداد نوبت‌های مشخص، در بودجه سالیانه بنیادهای استانی پیش‌بینی می‌شود. با فعالیت مؤثر کارگروه اجرایی طرح در استان‌ها و

جلب مشارکت سایر دستگاه‌ها در برگزاری و تأمین هزینه‌های طرح و یا جذب کمک‌های خیران در استان‌ها، برای نوبت‌های بیش‌تری از اجرای طرح برنامه‌ریزی می‌شود.

۲-۵. بنیاد استانی، نسبت به عقد قرارداد همکاری با مدیر اجرایی منتخب طرح اقدام می‌کند.

تبصره ۵: چنانچه مدیر اجرایی منتخب، مدیر یکی از مدارس یا مراکز یادگیری منتخب موضوع این شیوه‌نامه و یا مدیر یکی از کانون‌های مردمی منتخب موضوع «شیوه‌نامه توسعه کانون‌های مردمی شناسایی و هدایت مستعدان» باشد، نیازی به عقد قرارداد وجود ندارد. در این مورد، اعتبار حمایت مالی برگزاری بازدید در وجه حساب بانکی مدرسه، مرکز یا کانون مزبور واریز و به هزینه قطعی منظور می‌شود.^۱

۳-۵. مدیر اجرایی طرح، امور گردآوری اطلاعات مورد نیاز برای انتخاب «راهنمای متخصص»، «مربیان راهنما» و «دانش‌آموزان شرکت‌کننده»، اطلاع‌رسانی، ثبت‌نام و اعزام دانش‌آموزان، برنامه‌های فرهنگی، تفریحی، پذیرایی و امور مشابه آن را با هماهنگی و همکاری بنیاد استانی و معاونت پرورشی اداره کل آموزش و پرورش استان انجام می‌دهد.

تبصره ۵: اخذ مجوزهای لازم و مدیریت امور اجرایی طرح مطابق ضوابط و مقررات (به‌ویژه آیین‌نامه اردوهای دانش‌آموزی) و کلیه مسئولیت‌های ناشی از آن، برعهده مدیر اجرایی است.

۴-۵. در زمان برگزاری بازدید، یک نفر راهنمای تخصصی و یک یا دو نفر مربی راهنما (متناسب با مقصد بازدید) ضمن همراهی با دانش‌آموزان، توضیحات مورد نیاز راجع به مقصد و برنامه بازدید را در اختیار آنان قرار می‌دهند و آنها را با ابعاد مختلف کارنامه شخصیت مخاطب دیدار یا جوانب مختلف علمی، فنی، اجرایی، اقتصادی و مدیریتی مرکز یا ابعاد مختلف طبیعی، تاریخی و فرهنگی جاذبه گردشگری مورد بازدید آشنا می‌کنند. همچنین راهنمای تخصصی و مربیان راهنما تلاش می‌کنند با طرح پرسش‌های هدفمند، توضیحات شخصیت مخاطب دیدار یا کارشناسان و مدیران مرکز یا کارشناسان و متولیان جاذبه گردشگری مورد بازدید را در جهت اهداف بازدید سوق دهند.

۵-۵. پس از پایان بازدید، هریک از دانش‌آموزان شرکت‌کننده در طرح گزارشی از بازدید(های) انجام‌شده را ظرف مدت حداکثر یک هفته تدوین و برای مربیان راهنما ارسال می‌کنند.

۶-۵. مربیان راهنما با مطالعه گزارش‌های دریافتی، حداکثر سه گزارش را زیر نظر راهنمای تخصصی به‌عنوان گزارش‌های برتر انتخاب می‌کنند تا با هماهنگی و پی‌گیری مسئولان بنیاد استانی، در نشریات محلی یا وبگاه‌های مرتبط، منتشر شوند.

^۱ تبصره بند ۲-۵ شیوه‌نامه، طی نامه شماره ۵/۷۷۹۵۳/د مورخ ۱۴۰۳/۰۲/۱۹ توسط قائم مقام محترم بنیاد تأیید و اضافه شد.

۷-۵. در صورت تأیید معاونت مستعدان، برای مربیان راهنما و دانش‌آموزانی که گزارش بازدید آنها به‌عنوان گزارش برتر انتخاب شده است، امتیاز فعالیت نخبگانی در جداول امتیاز شیوه‌نامه‌های مرتبط با تسهیلات متنوع بنیاد پیش‌بینی خواهد شد.

مادّه ۶: ملاحظات اجرایی

علاوه بر لحاظ اصول اساسی حاکم بر «سند راهبردی کشور در امور نخبگان» در تدوین این شیوه‌نامه، سیاست‌های اجرای شیوه‌نامه مطابق ذیل تبیین می‌شود:

۱-۶. تمرکز بر فرهنگ‌سازی، ترویج الگوی بازدیدهای دانش‌آموزی مستعدان و جلب مشارکت سایر دستگاه‌ها؛
۲-۶. اولویت مؤسسات، شرکت‌ها و تأسیسات ایجادشده در سال‌های پس از پیروزی انقلاب اسلامی به دست متخصصان و کارشناسان ایرانی در انتخاب مقصدهای بازدید؛

۳-۶. وجود تنوع میان مقصدهای بازدید انتخاب‌شده در سطح هر استان (مبتنی بر دسته‌بندی مقصدهای بازدیدی طرح)؛

۴-۶. ضرورت برگزاری کارگاه‌های آموزشی و جلسات توجیهی برای آشنایی اعضای کارگروه‌های اجرایی، مدیران اجرایی، راهنمایان تخصصی و مربیان راهنما با اهداف، سیاست‌ها، ملاحظات فرهنگی و بایسته‌های طرح؛

۵-۶. مستندسازی و تولید محصولات مختلف رسانه‌ای از بازدیدهای انجام‌شده و پی‌گیری انتشار یا پخش آنها در رسانه‌های محلی، استانی و ملی؛

۶-۶. رعایت کامل مفاد آیین‌نامه اردوهای دانش‌آموزی مصوب شورای عالی آموزش و پرورش.

مادّه ۷: تفسیر و موارد خاص

شرح موارد مسکوت و تفسیر مفاد این شیوه‌نامه برعهده معاونت مستعدان و تصمیم‌گیری در «موارد خاص» برعهده قائم‌مقام بنیاد ملی است.

مادّه ۸: نظارت و ارزیابی

معاونت مستعدان در هر سال، حُسن اجرای این شیوه‌نامه را براساس شاخص‌های زیر ارزیابی و گزارش آن را تهیه و به قائم‌مقام بنیاد ملی ارائه می‌کند:

۱-۸. تعداد بازدید انجام‌شده در قالب طرح ایران‌گشت؛

۲-۸. میزان تنوع بازدیدهای انجام‌شده طرح ایران‌گشت براساس دسته‌بندی مقاصد؛

- ۳-۸. جمعیت دانش آموزان مستعد شرکت کننده در بازدیدهای طرح ایران گشت؛
- ۴-۸. میزان مشارکت سایر دستگاه‌ها در تأمین هزینه‌های بازدیدهای طرح ایران گشت؛
- ۵-۸. میزان رضایت دانش آموزان مستعد شرکت کننده در بازدیدهای طرح ایران گشت.

مادّه ۹: تصویب و اجرا

این شیوه‌نامه مشتمل بر یک مقدمه، نه مادّه و پنج تبصره در تاریخ ۱۴۰۱/۱۲/۰۸ به تصویب قائم‌مقام بنیاد ملی نخبگان رسید و از تاریخ تصویب لازم‌الاجراست.

ناصر باقری مقدم

قائم‌مقام بنیاد ملی نخبگان

جدول شماره ۱: دسته‌بندی مقصدهای بازدیدی طرح ایران گشت

عنوان دسته	مثال‌هایی از مقصدهای بازدیدی مرتبط
بقاع متبرکه	حرم مطهر امام هشتم (علیه‌السلام)، حرم مطهر امامزادگان، حرم مطهر حضرت امام خمینی (ره)، گلزار شهدا و...
نخبگان و گردشگری مفاخر	منزل، کتاب‌خانه یا کارگاه شخصی یا محل کار هر یک از نخبگان تکریم شده توسط بنیاد ملی نخبگان، چهره‌های ماندگار، خانواده شهدا، صاحبان نشان‌های ملی، خانه‌موزه‌ها، آرامگاه مفاخر علمی و فرهنگی و...
مراکز فرهنگی و هنری	کتاب‌خانه‌ها، موزه‌ها، نمایشگاه‌های کتاب، نمایشگاه‌های محصولات فرهنگی یا آثار هنری، شهرک‌های سینمایی، پشت صحنه تولید فیلم‌ها و سریال‌ها و...
مراکز علمی و پژوهشی	دانشگاه‌ها و دانشکده‌ها، پژوهشگاه‌ها و پژوهشکده‌ها، رصدخانه‌ها و آسمان‌نماها، پارک‌های علمی-تفریحی، موزه‌های علم، آزمایشگاه‌های مرجع استاندارد، آزمایشگاه‌های تخصصی، بیمارستان‌ها و...
مراکز نوآوری و کارآفرینی	پارک‌های علم و فناوری، مراکز رشد دانشگاهی، شتاب‌دهنده‌ها، خانه‌های خلاق و نوآور و...
مراکز تولیدی	کارخانجات و شهرک‌های صنعتی، معادن، مجتمع‌های ذوب آهن و فلزات، مجتمع‌های کشت و صنعت، دامداری‌ها، کارگاه‌های صنایع دستی و...
مراکز دانش‌بنیان و خلاق	شرکت‌های دانش‌بنیان تولیدی و نوپا، صنایع خلاق و مؤسسات حوزه فناوری‌های فرهنگی، استارت‌آپ‌های موفق و...
مراکز دفاعی و نظامی	یادمان‌ها و موزه‌های دفاع مقدس، صنایع دفاعی، تأسیسات راداری و پدافندی، پایگاه‌های موشکی و...
زیرساخت‌های راهبردی	سدها، نیروگاه‌ها، پالایشگاه‌ها، سیلوها، فرودگاه‌ها، بندرها، چاه‌ها و خطوط انتقال نفت و گاز و...
جاذبه‌های گردشگری طبیعی	پارک‌های ملی و مناطق حفاظت‌شده، کوهستان‌ها، جنگل‌ها، دریاچه‌ها، آبشارها، سواحل، جزایر، کویرها، چشمه‌های آب معدنی، گل‌افشان‌ها و...
جاذبه‌های گردشگری تاریخی	مساجد و ابنیه تاریخی، روستاهای مقصد گردشگری، ارگ‌ها و قلاع، کاخ‌ها، قنات‌ها، پایگاه‌های حفاری باستان‌شناسی و...
نمایشگاه‌های تخصصی	نمایشگاه‌های صنعتی (مانند ایران‌ساخت)، نمایشگاه‌های عرضه نیازمندی‌ها یا دست‌آوردهای فناورانه، نمایشگاه‌های مناسبتی (مانند هفته پژوهش) و...
طرح‌های عمرانی	کارگاه طرح عمرانی انواع زیرساخت‌ها و تأسیسات کلان در حال احداث و...